

1. Федасюк Д. Структура інформаційно-аналітичної системи обліку підготовки наукових кадрів університету / Д. Федасюк, В. Макар, Р. Тушиницький // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Інформатизація вищого навчального закладу. – 2013. – №775. – С.99-106.
2. Tushnytskyu R., Makar V. Software for Automate the Management of Research at the Lviv Polytechnic National University // Proceedings of the XII International Conference “Perspective Technologies and Methods in MEMS Design” (MEMSTECH’2016). – Lviv-Polyana, 2016. – P. 205-208.
3. Макар В., Тушиницький Р. Інформаційно-аналітична система для відділу докторантури та аспірантури Львівської політехніки / В. Макар, Р. Тушиницький // Матеріали 5-ї науково-практичної конференції «Інноваційні комп’ютерні технології у вищій школі» (ICT 2013). – Львів, 2013. – С.28–33.
4. Макар В., Тушиницький Р. Інформаційно-аналітична система для автоматизації підготовки наукових звітів підрозділів Львівської політехніки / В. Макар, Р. Тушиницький // Матеріали 6-ї науково-практичної конференції «Інноваційні комп’ютерні технології у вищій школі» (ICT 2014). – Львів, 2014. – С.177–182.
5. Тушиницький Р., Макар В. Інформаційно-аналітична система для автоматизації обліку міжнародної науково-технічної співпраці львівської політехніки // Матеріали 7-ї науково-практичної конференції “Інноваційні комп’ютерні технології у вищій школі” (ICT 2015). – Львів, 2015. – С.5–11.
6. Тушиницький Р., Квятковський Б. Інформаційно-аналітична система для автоматизації обліку студентської наукової діяльності // Матеріали 8-ї науково-практичної конференції “Інноваційні комп’ютерні технології у вищій школі” (ICT 2016). – Львів, 2016. – С157-163.

УДК 811.161.2 + 004.8

Олена Медведєва,

Міжнародний інститут освіти, культури та зв’язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»

**ОСВІТНІЙ ПОРТАЛ «КРОК ДО УКРАЇНИ» ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ
ОНЛАЙН РЕСУРС ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ СТУДЕНТАМИ-ІНОЗЕМЦЯМИ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ**

У статті представлено освітній портал «Крок до України» як перший інтерактивний навчально-методичний ресурс для дистанційного вивчення української мови як іноземної (УМІ) студентами-іноземцями Львівської політехніки. У статті зосереджена увага на структурному та контентному аналізі освітнього порталу, подано детальний опис функціонування його навчально-інтерактивних рубрик та підрубрик, визначено переваги дистанційного вивчення УМІ відповідно до видів мовленнєвої діяльності студентів та їхніх рівнів володіння українською мовою.

Ключові слова – освітній портал, українська мова як іноземна (УМІ), дистанційне навчання, види мовленнєвої діяльності, навчально-методичний ресурс, інтерактивні методи навчання, тандем-метод.

The educational portal «Step to Ukraine» as the first interactive educational and methodological resource for distance learning of Ukrainian as a foreign language (UFL) by the foreign students of Lviv Polytechnic is presented in the article. The article focuses on the structural and content analysis of the educational portal, provides a detailed description of the functioning of its educational interactive headings and subheadings, the advantages of distance learning of UFL according to the types of students' speech activity and their levels of language proficiency in Ukrainian are determined.

Keywords – educational portal, Ukrainian as a foreign language (UFL), distance learning, types of speech activity, educational and methodological resource, interactive teaching methods, tandem method.

Освітній портал «Крок до України». Створення навчально-методичного ресурсу у мережі Інтернет, який відповідав би сучасним вимогам навчання – актуальне завдання української лінгводидактики, реалізацію якого розпочав Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК) Національного університету «Львівська політехніка», створивши освітній портал для навчання УМІ «Крок до України» [1] у рамках однойменного освітнього проекту.

Освітній портал «Крок до України» був створений відділом україністики Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою з метою забезпечення навчання та викладання УМІ сучасними засобами. За структурою

сайт, перш за все, вказує на цільову аудиторію, до якої належать вчителі, студенти, діти. Якщо дві групи цільової аудиторії не потребують додаткових пояснень, то у ситуації із студентами необхідно уточнити, що йдеться не лише про тих осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, зокрема у Львівській політехніці, а про всіх, хто вивчає українську мову як іноземну.

Структурний та контентний аналіз рубрики «Студентам». Центральна рубрика освітнього порталу «Крок до України» називається «*Студентам*», матеріали якої не тільки апробовуються у навчальному процесі студентами-іноземцями підготовчого мовного відділення Львівської політехніки, а й застосовуються викладачами та студентами-іноземцями інших ВНЗ, особливо на відділеннях для підготовки іноземних громадян для вступу у ВНЗ України. Матеріали цієї рубрики можна застосовувати як для самостійного навчання, так і викладачами для аудиторної роботи. Перед початком самостійного навчання у рубриці розміщений тест на орієнтовне визначення рівня володіння українською мовою. За його умовами користувач може лише двічі прослухати аудіозапис тексту, після цього виконати тестові завдання і отримати рекомендацію, завдання якого рівня володіння мовою краще виконувати. Щодо навчальних матеріалів цієї рубрики, то основною підрубрикою, яка презентує інтерактивні технології, є навчальний курс для рівня А1-А2 «*Крок-1*». Цей курс призначений, перш за все, для самостійної роботи, а також для доповнення навчального процесу за однойменним підручником або ж для урізноманітнення навчального процесу на рівні А1-А2. Хоча курс тематично повторює підручник «*Крок-1*», однак за змістом також відповідає Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти, тому може бути застосований у навчанні УМІ на цьому рівні в цілому, незалежно від обраного навчального підручника. Інтерактивний курс «*Крок-1*» складається із 32 уроків, з яких 10 вже опубліковані на сайті. Урок, у свою чергу, містить від 5 до 10 завдань, які можна виконувати в он-лайн режимі та відразу отримувати результати з відображенням правильних та неправильних відповідей. З технічних можливостей курсу варто відзначити те, що завдання можна виконувати у довільному порядку необмежену кількість разів. Щодо типів завдань – користувачі мають змогу обирати правильні відповіді у тестового характеру завданнях, переміщувати мовні одиниці для утворення словосполучень, речень, текстів, груп слів за певним значенням, з'єднувати елементи двох стовпців зі слів чи зображень, вписувати частини слів, слова, речення, прослуховувати аудіофайли та виконувати після цього завдання. Таким чином, інтерактивний курс «*Крок-1*» надає можливості тренування вивченої лексики, слів, фраз,

граматичних явищ, читання, письма, вдосконалювати навички конструювання мовних одиниць, аудіювання тощо. Переваги курсу – висока ефективність у самостійній роботі, індивідуальний підхід у виборі навчального матеріалу, економія часу викладача для перевірки завдань, висока мотивація через елементи комп'ютерної гри.

Окремо навички читання, аудіювання, вивчення та закріплення граматики користувачі можуть тренувати за допомогою матеріалів, розміщених у підрубриках «Читанка», «Слуханка» та Граматика». У «*Читанці*» розміщені цікаві та сучасні тексти для читання. Кожен текст, окрім он-лайн версії, супроводжується файлом для завантаження та роздруку, у якому текст оформлений на одній сторінці із нумеруванням рядків. Окрім цього в онлайн-режимі тексти можна обирати за рівнем володіння мовою шляхом фільтрування у межах підрубрики. Ці додаткові технічні можливості підвищують зручність у користуванні матеріалами. Для вивчення граматики на сайті запропоновано короткі теоретичні пояснення та інтерактивні вправи для закріплення. Частково матеріали підрубрики «*Граматика*», а саме теоретичну частину, можуть використовувати викладачі в аудиторній роботі, інтерактивні вправи призначені для самостійної роботи або ж додаткової діяльності у роботі з викладачем. Користувачі з високим рівнем володіння українською мовою мають можливість слухати захопливу історію подорожі Україною «Автостопом по Україні» у підрубриці «*Слуханка*». До аудіофайлів додані тексти для перегляду під час слухання. Ці матеріали теж подвійного застосування у самостійній роботі та під час аудиторних занять.

Ще декілька підрубрик у рубриці «Студентам» містять матеріали для додаткової роботи у навчанні і викладанні мови. Підрубрика «*Кіно*» містить добірку українських фільмів чи трейлерів до цих фільмів, які можна безпосередньо переглядати на сайті. Перегляд фільмів як важлива частина у вивченні мови та пізнанні культури і мистецтва у зв'язку з часовими рамками можливий у самостійній роботі. Однак, окремі елементи з відео можуть використовувати і викладачі в аудиторній роботі, особливо якщо вони ілюструють певну лексику, граматичні явища чи ситуативні висловлювання. Підрубрика «*Етномайстерня*» пропонує майстер-класи з рукоділля за допомогою підручних матеріалів, яке презентує українську культуру, традиції та допомагає у процесі роботи спілкуватись українською, вивчати відповідну тематичну лексику. Цей вид діяльності особливо актуальний для вчителів суботніх та недільних українських шкіл за кордоном. Ще один додатковий вид діяльності, у процесі якого теж відбувається практикування та вивчення мови,

це екскурсії. Рубрика «Студентам» містить своєрідну інтерпретацію такого способу вивчення мови у підрубриці «Екскурсії». Тут розміщені матеріали для перегляду як в он-лайн режимі, так і для завантаження та роздруку. Кожна екскурсія містить маршрут прогулянки Львовом із зазначенням конкретних об'єктів та завдання, які необхідно там виконати. Завдання побудовані таким чином, щоб користувач вивчав нові слова і тренував фрази та навички слухання, комунікуючи із представниками у відвідуваних об'єктах. Екскурсійні маршрути у цій підрубриці пов'язані географічно із Львовом. Відповідно їх можна використовувати викладачам безпосередньо у реальному місті, а також можна застосовувати у рольових іграх в аудиторії, умовно створюючи місця екскурсій в аудиторії чи на території навчального закладу. Студенти у такому випадку будуть виконувати ролі відвідувачів і представників об'єктів. Завдання викладача – проінструктувати учасників гри, допомогти з відповідним мовним матеріалом.

Наступна підрубрика для вчителів та студентів «Ігри». Цей вид навчальної діяльності активізує навчальний процес, допомагає ненав'язливо закріпити чи повторити певний матеріал. Як правило, у підручниках та посібниках ігрові матеріали не часто трапляються. Однак, як свідчить досвід, ігрові вправи більш ефективні, ніж традиційні текстові, студенти охоче беруть у них участь. На освітньому порталі «Крок до України» у рубриці «Вчителям» підрубрика «Ігри» містить навчальні мовні ігри, які користувач може обирати відповідно до рівня володіння мовою та тематики за допомогою функції фільтрування. Скажімо, обравши фільтри А1-А2 та знайомство – у списку поряд з'являться тільки такого рівня і тематики ігри. Фільтрування робить пошуки викладачів ефективнішими та економнішими у часі. В описі кожної гри дотримана однакова структура: назва, рівень володіння мовою, кількість учасників, тематика, опис гри, роздаткові матеріали для завантаження та роздруку без зайвих витрат часу, якщо такі необхідні.

У навчанні будь-якого предмета, у тому числі іноземної мови, важливу роль відіграє специфічна для кожної галузі наочність. Оволодіння мовою, особливо на початковому етапі найефективніше відбувається за допомогою зображень предметів, ситуацій, емоцій, що сприяє зменшенню використання мови-посередника у навчанні. Вивчення граматики нерозривно пов'язане із побудовою схем, таблиць. Рубрика «Вчителям» завершується підрубрикою «Наочність». Тут розміщені картки та постери для вивчення та навчання УМІ. У картках зібрані зображення за певною тематикою, які супроводжують підписи із зазначенням наголосу. Картки однієї тематики представлені одним

файлом, призначеним для завантаження та роздруку. Викладач має можливість обрати потрібну категорію відповідно до теми, з якою працює. Під час навчального процесу такі матеріали можна використати для представлення, демонстрування нової лексики, для виконання вправ на групування предметів, для організації ігрових вправ як опорні відштовхувальні слова, зрештою для опису зображень. Постери, які розміщені у підрубриці «Наочність», за змістом ілюструють граматичні теми у певних ситуативних контекстах. Наприклад, для ілюстрування відмінків іменників кожна відмінкова форма уведена у контекст і представлена на одному постері. Контекстом слугує зображення героя (особи чи тварини) у певній ситуації, для опису якої необхідно використати конструкцію з ілюстрованим відмінком. Постери призначені як для електронного перегляду в он-лайн режимі, так і для завантаження і роздруку. Такий вид наочності викладач може застосовувати як роздатковий матеріал під час вивчення відповідної теми, як елемент оформлення навчальної кімнати, що допоможе учням чи студентам мати таку підказку постійно у полі зору і мимовільно повторювати цей матеріал.

Важливим принципом у вивченні іноземної мови є комунікативний. Застосовуючи можливості Інтернету, дистанційно можна розвивати і мовленнєві навички студентів. Функціональні особливості порталу «Крок до України» дозволяють використовувати для цього так званий тандем-метод – спосіб самостійного вивчення іноземної мови двома партнерами з різними рідними мовами. Мета тандему – оволодіння мовою свого партнера в ситуації віртуального спілкування (із застосуванням Skype, електронного листування через портал або подальшим листуванням у месенджерах). Тандем-метод можна розглядати як один із перспективних напрямків використання сучасних технологій навчання на очних і дистанційних заняттях з іноземної мови, зокрема УМІ.

Висновки. Аналіз структури та змісту освітнього порталу «Крок до України» дає підстави відзначити характерні риси цього ресурсу, серед яких – різноманітність, різножанровість, багатофункціональність розміщених матеріалів, різнорівневість, охоплення усіх вікових категорій, інтерактивність.

Різноманітність навчальних матеріалів формують інтерактивні вправи кількох типів, текстові матеріали (тексти, екскурсії, конспекти уроків, майстер-класи), матеріали для слухання, перегляду, візуальні матеріали для навчання та оформлення навчальної кімнати, ігрові матеріали. Відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та методики викладання іноземних мов у цілому матеріали цього сайту мають вказівку на рівень

володіння мовою і фактично представляють можливості роботи на усіх рівнях від А1 до С2. Рівневе структурування доповнює структурування за віковими особливостями. Можливість самостійно навчатися і контролювати свої результати реалізована завдяки інтерактивним технологіям, які використані на порталі. В цілому матеріали сайту виконують функцію навчання та функцію методичного забезпечення, оскільки частина з них призначена для викладачів, сприяє удосконаленню та розвитку методики викладання і доповнює навчальний процес, ще частина створена за основним призначенням для самостійного навчання он-лайн, і третя група матеріалів є водночас і методичним, і навчальним ресурсом, які можуть використати як викладачі, так і ті, хто вивчає українську мову. У зв'язку із виконанням функції навчання та методичного забезпечення, застосуванням сучасних освітніх технологій, освітній портал кваліфікуємо як навчально-методичний ресурс, який відповідає характеристикам таких успішних ресурсів, створених для вивчення англійської, німецької та ін. іноземних мов.

У перспективі розвитку навчально-методичного ресурсу «Крок до України» – створення інтерактивних курсів для усіх рівнів володіння мовою, спеціальних навчальних відеоматеріалів, доповнення сайту мовними комп'ютерними іграми для різних вікових категорій користувачів, створення спеціального відеокурсу з методики викладання УМІ.

Література

1. *Крок до України: освітній портал для вивчення УМІ.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krok.miok.lviv.ua/uk/>

УДК 378.046.4:377.018.48

Мар'яна Захарчук

Національний університет «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ

© *Maryana Zakharchuk 2017*

Розглянуто питання застосування дистанційного навчання у процесі професійної перепідготовки військовослужбовців у Львівській політехніці. Проаналізовано принципи освітнього процесу для дорослих. Розглянуто переваги експериментального навчання.